

ನಡೆದ್ದೇ ದಾರಿ

ಶಿವರ ಹತ್ಯಾವಾಗ ಇಲ್ಲಿಯುವಾಗ ಆಕಾಶದಿಂದ ಉದುರಿ ನಡುವಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿಕಾಕಿಫೊಂಡತಿರುವ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಕಂಡು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ದಾರಿ ಇದೆಯಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲ ದಾರಿ ಇರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕಾಲಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು ನೇರಬೇಕು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದರು. ಬೆಟ್ಟ ಸವರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಒಂದಿಷ್ಟು ನೇಲ, ಬೆಟ್ಟಪ್ಪ ಕೊಡುವ ನೀರು, ಈ ಏರಣಸ್ನೇ ನೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಬದುಕಿನ ಬಗೆಗೆ ಯಾವ ಕಾಮೆಂಟನ್ನು ಮಾಡಲು ತೋರಲಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರುಗಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ಮತ್ತೇಂದ್ರನಾಥನ ಮೂಲ ಆವರಣವಾದ ಮಂಗಳೂರಿನ ಕದಿರಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾದದ್ದು ಬ್ಯಾಂಡ್ ನಾಥಪಂಥದ ಮಹಾಯಾನ. ಮಂಜುನಾಥ, ಸೋಮನಾಥ, ಶ್ರೀರವನಾಥನ ಈ ನಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಟಿ ನಾಥಪಂಥದ ತಾತ್ಕಾಕತೆ ಕೇರಾರನಾಥ, ಬದರಿನಾಥ, ಕಾಶಿವಿಶ್ವನಾಥ, ನೇತ್ರಾಳದ ಪಶುಪತಿನಾಥನವರೆಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಿಸಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಆವರಣವೂ ಪ್ರಯಾಣಿರುವ ಚಹೆಗಳು ಇವೆ. ಅದು ಆ ಹೊತ್ತಿನ ಪ್ರಯಾಣವಾದರೆ, ಇದು ಈ ಹೊತ್ತಿನ ಚಾರಣ.

ಒಟ್ಟು 22 ಜನರಿಧ್ಯ ನಮ್ಮ ಚಾರಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾರ್ಚೇನ್ನ ಮಂಜು ಮತ್ತು ಗೇಳಿಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 'ಕನ್ನಾರಿಕ ಹೆಕ್ಕೆ' ಎಂಬ ಚಾರಣ ಸಂಸ್ಥೆ. ಇದು ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಗೇಳಿಯಾಗಿ, ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಚಾರಣೆಗರ ಹೆಚ್ಚೆಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಪಾಪೆಯ ತೆರದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತ ಸಾಗುವ ಹತ್ತಾರು ಗೇಳಿಯರ ತಂಡ. 2021ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 12ರಂದು ನಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣ ಆರಂಭವಾದದ್ದು ಖುಷಿತೆದಿಂದ. ಸುಮಾರು 270 ಕೆ.ಮೀ. ಗುಡ್ಡಗಾಡಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಕುಮಿಸಿ ಹಿಮಾಲಯದ ಅಂತರಂಗದಿಂದಿರುವ ಸಾತ್ತಿ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕು. ಒಟ್ಟು 8 ರಿಂದ 10 ಗಂಟೆಗಳ ಪ್ರಯಾಣ ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ಅಲಕಂಡಾ, ಭಾಗಿರಧಿ, ಪಾರ್ವತಿ ನದಿಗಳ ಉಪನದಿಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ನೂರಾರು ನದಿಗಳ ಹರಿವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಅನುಭವವೇ ಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ದಾರಿಗಂಟ ಇದಿರಾದ ನದಿಗಳೆಂದರೆ ಯಮುನಾ ಮತ್ತು ಅದರ

ಉಪನದಿಯಾದ ತೋನ್ನು. ಸಾಂಕ್ರಾಂತಿಕ ಹಳ್ಳಿ ಸುಮಾರು 80 ಕೆ.ಮೀ. ಇರುವಾಗಲೇ ಇಂಟೆಚ್ ಸಂಪರ್ಕ ನಿಂತುಹೋದದ್ದರಿಂದ ಎದುರಿಗೆ ಇರುವವರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತುಕೆ ಶುರುವಾಯಿತು.

ಏಳಾರಿಂದ ಹೆಚ್ಚೆರಡು ವರಯಿಸುವ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದ ಗುಣಿಸಲ್ಪಿನ ನಾನೇ ಅರವತ್ತು ದಾಟದ ಹಿರಿಯ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಗ್ರಹಿತ ಲತಾ ಉತ್ತಾಪಹಿಂದ ಪುಟಿಯಿತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ವರಯಿಸಿನ ಹಂಗು ಹರಿದಿತ್ತು. ಒಟ್ಟು ಹತ್ತು ಜನ ಮಹಿಳೆಯಿರಿದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಗುಂಬಿನ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಅವರ ಪಾಲಾಗಿತ್ತು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಾಯಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಚಾರಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವರು. ದ್ವೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹಗುರಾಗಿರುವ ಅಧಿವರ್ಷ, ಅಣಿವರ್ಷ, ಆದಿತ್ಯ, ಮತ್ತು ಶೌರ್ಯ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಕಾಡಲ್ಲಿ ಕಾಡಾಗಿ, ನದಿಯಲ್ಲಿ ನದಿಯಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟವಾಗಳುವರು. ಅವರಿಂತ ತುಸುವೇ ದೊಡ್ಡವಾದ ಏಪ್ಪೋಲ್ ಮತ್ತು ತುಪಾರ್ ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಮುಂದಾಳುಗಳು. ಸೈಹ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನೇ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಮಾಲಯದ ಸಣ್ಣ ತುಣುಕುಗಳಿರ್ದಿರು. ನಾವು ಸಾಂಕ್ರಾಂತಿಕ ಲಟ್ಟಿದಾಗ ಸಂಜೀ ಆಗ್ನಿತ್ಯತ್ವ. ಅದೊಂದು ಪುಟ್ಟ ಹಳ್ಳಿಯಾದರೂ ಹರ್ಷ ಕಿ ಧನ್ಯೋ, ದೇವಾರ್ಥಿಯಾರ್ಥ, ಕಾಲಾನಾಗ್ರ, ವಿಜಯ ಕೂಪ್ ಮುಂತಾದ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ಚಾರಣಗಳ ಆರಂಭದ ಬಿಂದು. ಚಾರಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳು, ಗೃಹಾಗಳು, ಇರಲು ಹೋಟೆಗಳು ಇದ್ದು, ಒಮ್ಮಾಲು ಚಾರಣ ಉದ್ದೇಷ್ಯಗಳ್ಲೇ ನೆಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಶುರುವಾಯ್ತು ಚಾರಣ

ಸಾಂಕ್ರಾಂತಿಕ ಇರುವುದು ಸುಮಾರು ಸಮುದ್ರಮಟ್ಟದಿಂದ 6450 ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆಗೆ ಎಂಟೆ ಆರಂಭವಾದ ನಮ್ಮ ಮೊದಲ ದಿನದ ಚಾರಣದ ಮೊದಲ ತೋನುದಾಣ ಜುಡಾ ಕಾ ತಾಲಾಬ್ ಎಂಬ ಪುಟ್ಟ ಸರೇಂಬರದ ತಟ. ಚೆಗಳಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟುವ ಇದು ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಳಕೆಗೆ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ದಿನ ಸುಮಾರು ಅರೇಳು 3.5. ಗಳ ದೂರದ ಪ್ರಯಾಣ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚಾರಣ ಮುಗಿದು ಅಲ್ಲಿನ ಪುಟ್ಟ ಟೆಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಲಿ ಮತ್ತು ತಂಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಜೊತೆ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮಾಲು ಎಲ್ಲ ಚಾರಣಗಳ

ಅಜ್ಞಿಯ ಮನೆ!

ಸಾಂಕ್ರಾಂತಿಕ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಮುರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಮನೆಗಳು. ಸುಮಾರು ನೂರು ವರಯಿಸುವುದು ದಾಟಿರಬಹುದಾದ ಧೇರ್ಪ್ ವ್ಯಾಂಪಾರ್ ಚೆಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ತೋರುವಂತಿದ್ದ ಮುದುಕಿಯೊಂದು ತನ್ನ ಮುರದ ಮನೆಯ ಮೆಚ್ಚಿಲನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಪರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, 'ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಾ?' ಎಂದು ಅಭ್ಯಂಗಿಸುತ್ತಿರುವುದ್ದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ. ಮುದುಕಿ ತಕ್ಕಣವೇ ಪಕ್ಕಿಸಿದ್ದಿದ್ದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕುರುಹಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಟ್ಟಿದವನ್ನು ತೋರಿಸಿ 'ಅದು' ತನ್ನ ಮನೆಯೆಂದೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಿಂದೂ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಘಡವಾಲೀಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಿಯಿತು. ನಾವು ಚೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ದುಷ್ಟ ಸಮೀಕರಣಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು.